

Vi bygger framtida

MDG, PP, KrF og SV sitt alternative fylkesbudsjett 2022

Fylkeskommunen er en perifer og fjern aktør for mange innbyggere i Innlandet. Det gjør at man med jevne mellomrom hører spørsmål om det egentlig er behov for et tredje forvaltningsnivå i tillegg til kommuner og stat. For de samarbeidende partiene er svaret klart: Fylkeskommunen skal ivareta de oppgavene som er for store for den enkelte kommune, og for små for statlig styring. Vi skal ivareta rollen som regional utviklingsaktør gjennom å være en fylkeskommune som er tett på kommunene og lokalsamfunnene. Slik kan fylkeskommunen både levere nødvendige tjenester, sikre effektiv utnyttelse av fellesskapets midler og bidra til lokal og bærekraftig utvikling. Vi skal være en katalysator og lagspiller for gode tiltak og initiativ som skjer i lokalsamfunnene. Gjennom å dyrke frem det som forener oss og samtidig verdsette de unike identitetene som finnes i ulike delene av fylket, spiller vi hverandre gode og utnytter våre regionale fortrinn.

Det er lett for fylkespolitikere å ha for store investeringsplaner. Store investeringsprosjekter, kombinert med strenge økonomiske måltall, går ut over kvaliteten til de tjenestene fylkeskommunen skal levere. For MDG, PP, KrF og SV er det derfor viktig å sikre nok midler til vedlikehold av fylkesveger, drift av de videregående skolene, økt kapasitet i kollektivtransporten, bedre tannhelse og gode fritidsaktiviteter i hele Innlandet. Derfor foreslår vi å finansiere mer av investeringer gjennom lån og signaliserer at man må vurdere tempoet i store og tunge investeringsplaner som ikke bidrar til å redusere kostnadsnivå eller bidrar til omstilling. Fellesskapets ressurser skal prioriteres til de kjerneoppgavene fylkeskommunen har.

Vi skal omstille Innlandet og legge til rette for fremtidens arbeidsplasser. Det er den eneste måten vi kan møte både klimakrisa og den stadig økende forskjellen mellom folk. Vi trenger flere bærekraftige arbeidsplasser som gir grunnlag for vekst og velferd i fylket vårt. Vi omprioriterer derfor 214 millioner sett opp mot fylkeskommunedirektørens forslag. Vi satser på de tjenestene som betyr noe for hverdagen til folk. Vi vil bidra til nye grønne arbeidsplasser, en klimavennlig transportsektor og en bærekraftig omstilling av Innlandet.

Veier og transport:

Innlandet fylkeskommune er en av landets største veieiere. Vedlikeholdsetterslepet er stort og økende. Vi vil derfor styrke drift og vedlikehold av fylkesvegnettet med 40 millioner kroner i 2022. Vi vil aldri kunne ta igjen vedlikeholdsetterslepet om vi ikke samtidig gjør noe med belastningen på fylkesveiene, særlig i sentrale strøk. Vi vil derfor også styrke kollektivtransporten med ytterligere 15 millioner i 2022. Det skal

bli enklere å få tilpasset transport (TT-ordningen) for de med særlige behov. Vi setter av 5 millioner ekstra til TT-ordningen i vårt alternative budsjett. Vi vil sikre gode, trafikksikre veier og bestillingsruter i distriktene og har derfor økt budsjettet for bestillingsruter med 3 millioner. Trafikksikkerhetsarbeidet skal også styrkes med 6,6 millioner kroner.

Kompetanse:

Veien til et godt liv går gjennom å få en god utdanning. Vi vil øke status til både yrkesfag og studiekompetanse i Innlandet. Framtidens arbeidsliv krever mer kunnskap og større omstillingsevne. Vi vil derfor holde trykket oppe på videregående opplæring og reverserer fylkesrådmannens foreslåtte rammekutt på 10,4 millioner. Videregående opplæring må utvikles i tråd med nye behov i arbeidslivet. Digitalisering gir nye muligheter for å skape variasjon og knytte seg til ulike kompetansemiljø.

Vi vil ha flere lærlinger og gjøre det mer attraktivt for bedrifter å ta inn lærlinger. Vi viderefører derfor styrkingen av læretilskuddet med 5 millioner. Vi tror at en god skole både handler om å styrke kompetansen i skolen, men også å fjerne faktorer som kan stå i veien for at flere fullfører en videregående opplæring. Vi ønsker et styrket samarbeid med kommunene. For å motvirke frafall vil vi bruke 5 millioner for å bedre overgangen mellom grunnskolen og videregående skole. Vi styrker elevtjenesten og helsesykepleierordningen med 5 millioner. Ernæring er grunnleggende for læring, ingen blir klokere på tom mage. Derfor vil partiene bruke 3 millioner på å innføre en enkel, gratis skolefrokost ved samtlige videregående skoler i Innlandet.

Ekstraordinære klimatiltak:

Kampen mot klimaendringene skal ligge til grunn for fylkeskommunens virksomhet. FNs bærekraftsmål danner grunnlaget for vårt helhetlige klimaarbeid. I tillegg til klima og miljøtiltak i fylkeskommunens tjenester mener partiene at man må forsere deler av arbeidet. Klimaendringene krever en styrket satsing på flom- og rassikring. Vi setter av en tilleggsbevilgning på 3 millioner til arbeidet. Vi ønsker også å styrke samarbeidet med kommunene om vannforvaltning med 1 million for å sikre rent vann i alle sjøer og vassdrag. Partiene vil øke bruken av fossilfrie fremkomstmidler og ønsker derfor å avsette 4 millioner til økt bruk av elektriske fremkomstmidler. En del kommuner mangler ressurser til å teste ut ny teknologi knyttet til fossilfrie maskiner og kjøretøy. Vi avsetter derfor 10 millioner til en forsøksordning etter modell fra Viken fylkeskommune. Vi ønsker også å innføre et enkelt arealregnskap for fylkeskommunen. Klimalaber og lignende læringsarenaer gir ungdom kunnskap om hvilke muligheter vi har til å stanse klimaendringene, og legger grunnlaget for innovasjon og ny kunnskap. Partiene vil opprette en tilskuddsordning for ungdom og klima på 1 million kroner.

Kultur:

Kultur gir livskvalitet og glede, og skal være tilgjengelig i hele Innlandet. Partiene reverserer derfor smålige kutt i kulturen i vårt alternative budsjett og følger opp kulturstrategien for Innlandet. Vi vil prioritere midler for å gjøre Innlandet enda mer attraktivt på kulturfeltet. Vi skal bidra til å trekke aktører til Innlandet og synliggjøre Innlandets kulturliv både nasjonalt og internasjonalt. Vi vil særlig styrke den kulturelle skolesekken (DKS) som sikrer at barn og unge får møte et bredt kulturelt felt gjennom oppveksten sin. Vi vil også styrke den kulturelle spaserstokken for å gi eldre økt livskvalitet. Vi øker bevilgningene til kultur med 22,65 millioner sett opp mot fylkeskommunedirektørens forslag.

Mange barn og unge opplever å bli stående på utsiden av fritidsaktiviteter på grunn av økonomi. I Solberg-regjeringens siste forslag til statsbudsjett var det avsatt midler til en forsøksordning med fritidskort. Dette forslaget er fjernet av Støre-regjeringa. Vi ønsker at fylkeskommunen bidrar til at alle ungdommer i alderen 13 til 18 år får mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Dette gjør vi gjennom et fylkeskommunalt fritidskort på 500,- kr per ungdom i Innlandet. Ordningen skal disponeres av kommunene og kan utformes som en kombinasjon med kommunale eller ideelle ordninger lokalt. Målet er en forsøksordning som har gjort at kommuner og frivillig sektor kan tilby alle ungdommer muligheten til å kunne delta på en fritidsaktivitet uavhengig av økonomisk situasjon. Vi mener at kommunene er best i stand til å målrette tiltak og finne gode løsninger som fungerer lokalt. Mange kommuner er allerede godt i gang med gode, inkluderende tiltak, og vi avsetter 10 millioner for å bidra til dette.

Tannhelse:

Tenna er en del av kroppen, og tannhelsetjenester skal være tilgjengelig der du bor. Vi vil derfor gjennomføre stabiliseringstillegget som vil lette rekruttering av tannlegekompetanse i hele Innlandet. Vi ønsker å bevare en desentralisert klinikkstruktur med tannlegevakt og lokasjoner spredd over hele fylket. Vi vil utvikle klinikkene videre for å sikre god rekruttering også i fremtiden. For å sikre tilgang til tannlegevakt i hele fylket øker vi overføringene til tannhelse med 2 millioner. #Metoo har satt søkelyset på sammenhengen mellom seksuelle overgrep og tannhelse. Vi vet hvor viktig TOO-ordningen er for mange, og vi vil at den også inkluderer barn og unge under 18 år, noe den ikke gjør i dag. Partiene vil derfor styrke tannhelsetjenesten og setter av midler slik at også barn og unge under 18 år som har opplevd overgrep og tortur eller har odontofobi kan få den hjelpen de trenger.

Næring og digitalisering:

Vi vil skape flere bærekraftige arbeidsplasser i hele Innlandet. Skal vi lykkes med det må bedrifter og næringsliv ha tilgang til hjelpemiddelapparatet i hele fylket. Partiene vil derfor styrke næringsutvikling med 15 millioner kroner. Vi ser at flere tilskuddsordninger kan utnyttes bedre, og partiene har tro på at en større tilstedeværelse ute i alle deler av fylket gjør at kjennskapen og bruken av gode støtteordninger vil øke. Vi vil også avsette en ny støtteordning knyttet til bedrifter og kommuner som ønsker å satse enda tyngre på klima- og miljøtiltak.

I deler av innlandet har man særlige utfordringer knyttet til etablering og utvikling av nye arbeidsplasser. For å motvirke fraflytting og forsterket sentralisering ønsker vi derfor å avsette 10 millioner i kommunal næringsstøtte til de kommunene med svakest næringsstruktur. Digitaliseringen av samfunnet åpner for helt nye muligheter for næringslivet i Innlandet. Partiene vil derfor styrke tilretteleggelsen av digital infrastruktur gjennom å øke bevilgningen til digitalisering (bredbånd og telefoni) med 20 millioner kroner.

Nærhet:

Fylkeskommunen skal være nær der du bor. Digitalisering har gjort det mulig å gjøre fylkeskommunen mer tilgjengelig der folk bor, og 2022 er året da vi må realisere disse mulighetene. Forståelse og eierskap til lokale utfordringer skapes gjennom å ha nærhet til de vi skal jobbe for. Vi vil derfor legge enda mer til rette for fylkeskommunal tilstedeværelse og arbeidsplasser ute i hele fylket. Ved nyrekruttering skal det vurderes om stillinger kan lokaliseres utenfor fylkeshuset.

Vi bygger framtida:

Gjennom å bruke mer midler på vedlikehold og å ta vare på det vi har, kan vi både spare penger og redusere klimautslipp. Ny investeringer skal bidra til reduserte driftskostnader og klimautslipp. Vi må sikre at flest mulig av fylkeskommunens midler går til å levere gode tjenester til folk, og dersom ikke det økonomiske handlingsrommet for fylkeskommunen økes vil vi på sikt måtte ta ned investeringstempoet i fylkeskommunen. I de to første årene i Innlandet fylkeskommune sin historie har vi brukt for mye tid på å diskutere knyttet til å redusere linjetilbud i videregående opplæring, kutte kollektivtransport, utrede nedleggelse av tannklinikker og drive frem tunge administrative prosesser. Vi tror at fylkeskommunen kan ha en langt mer aktiv og positiv rolle og bidra som samfunnsbygger og lagspiller for kommuner og lokalsamfunn. I samarbeid med næringsliv, kulturliv og befolkningen kan vi skape et mer innovativt og fremtidsrettet fylket.

Sammen skal vi bygge framtida.

Tallgrunnlag:

Tiltak	Tall i millioner
Reduksjon overføring til investeringsbudsjett til 15%	112
Økte overføringer jf. tilleggsproposisjon fra regjeringen Støre	32,7
Bruk av fond	49,7
Redusert netto driftsresultat	20
Sum	214,40
Kompetanse:	
Fjerne foreslåtte rammekutt:	10,4
Videreføre læretilskudd	5
Styrket elevtjeneste og helsesykepleier i skolen	5
Styrket samarbeid med kommunene om overgang fra grunnskole til VGO	5
Innføre skolefrokost ved VGS i Innlandet	3
Sum styrking kompetanse	28,4
Samferdsel:	
Videreføre bestillingsruter på helligdager	3
Styrket TT-ordning (reversere foreslåtte kutt)	5
Ikke gjennomføre reduksjon i overføring til trafikksikkerhetsutvalget	6,6
Styrket vedlikehold/Drift av fylkesveger tilleggsbevilgning 2022	40
Kollektivfond knyttet til mobilitetsstrategien	15
Sum styrking samferdsel	69,6
Ekstraordinære klimatiltak	
Økt bruk av elektriske fremkomstmidler i fylkeskommunen	4
Forsøksordning fossilfrie maskiner og kjøretøy etter modell fra Viken	10
Doble ENØK-investeringer	1,5
Flom- og rassikring, tilleggsbevilgning	3
Fylkeskommunal medfinansiering av vannforvaltning, økt bidrag	1
Ungdom og klima, søkbar tilskuddsordning	1
Øvrige klimatiltak (enkelt arealregnskap)	0,5
Sum ekstraordinære klimatiltak	21
Kultur:	
Store arrangementer	0,2
Tilskuddsordning samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner	2,5
Tilskudd museer	1,1
Styrking den kulturelle spaserstokken	0,9
Styrking DKS	2,95
Tilskuddsordning for utøvende kultur	5
Forsøksordning fritidskort i Innlandet.	10
Sum styrking kultur	22,65

Tannhelse:

Stabiliseringstillegg fra 2022	2,25
Tannlegevaktordning	2
TOO-ordning	1
Sum styrking tannhelse	5,25

Næring:

Generell næringsutvikling	15
Ekstra tilskudd utbedring digital infrastruktur (Bredbånd/telefoni)	20
Ny støtteordning til klima- og miljøtiltak i bedrifter og kommuner	10
Tilskudd kommunale næringsfond i næringssvake kommuner	10
Sum styrking Næring	55

Finansområdet:

Økt nedbetaling av lån i tråd med økt lånegjeld	10
Lønnsharmonisering	2,5

Sum tiltak	214,4
------------	-------